

Voorstel tot aanwijzing d.d. 19-12-2000 als
in artikel 3, zesde lid, van de Monumentenwet 1988 van het object:

Gemeente : Renkum
Plaats : Doorwerth
Adres : Spechtlaan bij 23
Naam :

I. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

ADVIES GEMEENTERAAD

Stemt met aanwijzing in blijkens het raadsbesluit d.d. 29-09-1999.

ADVIES GEDEPUTEERDE STATEN

Stemt met aanwijzing in blijkens brief d.d. 22-11-2000.

ADVIES RAAD VOOR CULTUUR

De Raad stemt in met de selectie en bescherming van de in het kader van het Monumenten Selectie Project (MSP) voorgedragen monumenten in de gemeente Renkum bij brief d.d. 06-06-2001.

BESCHRIJVING OMSTANDIGHEDEN

Het onderhavige object behoort tot de bouwkunst uit de periode 1850-1940, die ook wel wordt aangeduid met de "jongere bouwkunst", en maakt onderdeel uit van het resultaat van het Monumenten Selectie Project (MSP).

AANWIJZINGSBELEID

In 1987 is het landelijk Monumenten Inventarisatie Project (MIP) gestart met het doel objecten van jongere bouwkunst op systematische wijze te inventariseren. Met de resultaten van de inventarisatie als basis is een selectie uitgevoerd die beoogt een representatief bestand aan objecten van jongere bouwkunst onder de bescherming van de Monumentenwet 1988 te brengen.

OVERIGE GEGEVENS

De bouwkundige staat vormt, gelet op de terzake door de gemeente uitgebrachte beoordeling, geen belemmering voor aanwijzing. Ook in stedenbouwkundig of planologisch opzicht bestaat geen bezwaar.

OVERLEG

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 3, vierde lid, van de Monumentenwet 1988 zijn belanghebbenden door de gemeente schriftelijk op de hoogte gesteld van het voornemen tot aanwijzing en daarbij tevens in de gelegenheid gesteld dienaangaande te worden gehoord. Van (overwegend) bezwaar is niet gebleken.

II. CONCLUSIE

Aan de overwegingen van de Monumentenwet 1988 ligt onder meer ten grondslag het meer betrekken van lagere overheden bij het behoud van monumenten. In de Memorie van Toelichting wordt het grote belang gememoreerd dat in de huidige wet wordt gehecht aan de inbreng van vooral de gemeente over de aanwijzing. Hoewel op rijksniveau over het al dan niet beschermen wordt beslist, komt aan de adviezen van de lagere overheden een invloedrijke plaats toe. Slechts op zwaarwegende gronden zal de Minister van die adviezen kunnen afwijken. In dit geval bestaat daartoe geen aanleiding.

Geconcludeerd kan worden dat de in de omschrijving aangegeven waarden bescherming op grond van de Monumentenwet 1988 rechtvaardigen en dat op grond van de bovenstaande feiten en omstandigheden deze bescherming geen overwegende bezwaren ontmoet.

Postbus 8002
6880 CA VELP
- Provincie Gelderland
- Gemeente Renkum

Burgemeester en wethouders van de gemeente waarin het monument is gelegen, leggen dit besluit op de secretarie ter inzage. De burgemeester maakt de terinzagelegging op de gebruikelijke wijze bekend.

Op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken daartegen binnen zes weken na de dag waarop het aangevallen besluit bekend is gemaakt, een bezwaarschrift indienen bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Een dergelijk bezwaarschrift dient u te adresseren aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Cfi/FJZ t.a.v. de Commissie voor de bezwaarschriften, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

Tenminste deze beschikking of een kopie daarvan moet bij het bezwaarschrift worden gevoegd.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
dr. F. van der Ploeg,
namens deze,
de Directeur van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg,
voor deze,
het Hoofd Monumentenregistratie en Subsidies.

w.g.

(Mr. M.P. Otten)

KOPIE BESLUIT

DATUM: 14 SEP. 2001

DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAPPEN.

Gelet op de artikelen 3 en 4 van de Monumentenwet 1988 (Staatsblad 1988 nr. 638);

Gehoord de raad van de gemeente waarin de hierna te noemen onroerende zaak is gelegen;

Gehoord gedeputeerde staten van de provincie waarin de hierna te noemen onroerende zaak is gelegen, indien dit zich bevindt buiten de in artikel 20a, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 (Staatsblad 1994 nr. 475) bedoelde bebouwde kom;

Gehoord de Raad voor cultuur;

BESLUIT

De als volgt aan te duiden onroerende zaak aan te wijzen als beschermd monument:

Provincie : Gelderland
Gemeente : Renkum

Monumentnummer : 523656

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats : Doorwerth
Straat : Spechtlaan
Huisnummer : bij 23
Locatie : naast opjaagreservoir

KADASTRALE AANDUIDING
EN
KADASTRALE TENAAMSTELLING

Kad. Gemeente : Doorwerth

Sectie : C
Nummer : 4047

Soort recht : Recht van eigendom
Gerechtigde : NV NUON Water Gelderland
Straat : Postbus 8002
Woonplaats : 6880 CA VELP

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : N.V. NUON Infra Oost
Straat : Utrechtseweg 68
Woonplaats : 6812 AH ARNHEM

OMSCHRIJVING

Inleiding

Deze WATERTOREN is in 1938 gebouwd naar ontwerp van ir. Th.K.J. Koch in een zakelijk expressionistische bouwtrant. Kenmerkend voor dit ontwerp zijn onder andere de asymmetrische en massieve hoofdvorm met plastische accenten (uitgebouwde traptoren en reservoir), de bakstenen gevels met verdiepte voegen, horizontale betonnen banden en stalen ramen. Andere door Koch ontworpen watertorens staan in Oosterbeek (1938, buiten gebruik en gewijzigd) en Wageningen (1948).

Oorspronkelijk leverde het waterleidingbedrijf van de gemeente Wageningen water aan deze torens. Nadat onderhavige watertoren in 1960 in eigendom van de gemeente Renkum kwam, werd de toren buiten werking gesteld en ernaast een ondergronds opjaagreservoir in bedrijf genomen. Thans is de Nuon eigenaar.

De watertoren staat in de zuidwestelijke hoek van de dorpskern Doorwerth op een hoog punt (ca. 55 meter boven NAP) van de stuwwalhelling direct ten noorden van de Rijnbedding. De vrijstaande toren staat aan de westzijde van de Spechtlaan tegenover de monding van de IJsvogellaan op voornoemde straat. Door de hoge ligging in een landelijk gebied kon met de bouw van een relatief lage toren (ruim 18 meter boven het maaiveld) en een klein reservoir (slechts 50 tot 60 kubieke meter) worden volstaan om voldoende druk op het leidingnet te krijgen.

Omschrijving

De WATERTOREN bestaat uit een rechthoekige hoofdbouw op vierkant grondplan (ca. 6 x 6 meter) en een aangebouwd half rond trappenhuis aan de zuidzijde. Het trappenhuis is enkele meters boven de hoofdbouw opgetrokken. Beide bouw delen hebben een plat dak dat rondom is afgezet door een gemetselde borstwering met kunststenen afdeklijst. In de borstwering bovenop het trappenhuis is een reeks verticale spleten uitgespaard.

De dragende gevels van gele baksteen zijn in Vlaams verband gemetseld met terugliggende voegen. De plint is uitgevoerd in kunststeen. De gevels zijn symmetrisch ingedeeld. De ingang (houten deur) bevindt zich aan de straatzijde in de oostgevel tussen twee zesruits ramen en

onder een gebogen luifel van beton. Ook van beton zijn de fundering, de vloeren, de spiltrap en het reservoir. De toren heeft vier in hoogte variërende bouwlagen. Het betonnen vlakbodemreservoir in de bovenste bouwlaag heeft een diameter van ca. 5 meter en een hoogte van ca. 3 meter. De hoogst mogelijke waterstand in het reservoir is ongeveer 13,5 meter boven het maaiveld. Rondom het reservoir is een omgang aangelegd die op drie plaatsen buiten de gevellijn komt. Het reservoir wordt aldus aan de buitenzijde gemarkeerd door kleine gebogen uitkragingen in de noord-, oost- en westgevel. Deze uitkragingen zijn elk voorzien van twee rechthoekige vensters met vier horizontale banden van beton. De uitgespaarde vensteropeningen in de eerste, tweede en derde bouwlaag hebben ijzeren zesruits ramen. Het trappenhuis krijgt daglicht door enkele smalle valraampjes.

Waardering

WATERTOREN uit 1938.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld in in- en exterieur van een drinkwatertoren in een zakelijk expressionistische bouwtrant. Deze eenvoudige en uitzonderlijk kleine watertoren is wat betreft de vormgeving representatief voor de fase in de ontwikkeling van de watertorenbouw waarbij esthetisch bevredigende oplossingen steeds meer in massievere vormen werden gezocht (geen onderscheid tussen onder- en bovenbouw, ornamentiek gericht op het totaal, geen geleiding maar plasticiteit). Als zodanig is het object van belang voor het oeuvre van ir. Th.K.J. Koch.
- Van stedenbouwkundige waarde wegens de markante situering in een bosrijke omgeving op een hoog punt van de stuwwal nabij de Rijnbedding.
- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een technische ontwikkeling, namelijk de geschiedenis van de drinkwatervoorziening in het landelijk gebied van Nederland sedert ca. 1900. Als zodanig is deze watertoren van belang als herinnering aan de drinkwatervoorziening in de gemeente Renkum.

Voor de overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen, wordt verwezen naar de bij dit besluit gevoegde bijlage, die geacht moet worden in dit besluit te zijn herhaald en opgenomen, alsmede naar de bovengemelde omschrijving.

Een afschrift van dit besluit zal, onder gelijke dagtekening, worden verzonden aan:

- NV NUON Infra Oost
Utrechtseweg 68
6812 AH ARNHEM
- NV NUON Water Gelderland